

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Lantbrukaren N.L.Ståhlgren.
Alsheda.

Majstång.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På Salshults gård i Stenbergas brukade i meddela-

rens ungdom resas majstång.

Den kallades kransastång.

Stången var skalad och var omkring 12-15 meter

lång. Den kördes hem med ett par oxar.

Den restes midsommarafton.

Ett hål grävdes i marken, och stångens ända sattes

ned. Tre stöttor anbringades.

Stången kläddes helt i grönt (eklöv) samt med kransar
av lingonris och blommor.

Klädseln utfördes huvudsakligen av godsets ungdom.

När den var klädd och de skulle resa den, hurrade de.

Där samlades midsommarafton godsets underlydande,

unga och gamla, och ungdom från hela socknen drog sig dit. Gamle

major Stålhammar och hennes nåd voro också med.

Någon spelade dragspel, och de tog hand i hand och dansade i ring. Det kunde vara så där 300-400 personer samlade där. De brukade inte vara berusade.

Så länge klädseln sedan var grön, brukade ungdomen dansa kring stängen lördags- och söndagskvällar.

Salshult var det enda ställe i socknen, där majstäng restes.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnår.

Skirö socken. Meddelare Lantbrukaren N.L.Ståhlgren,
Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Anders-Magnus i Götstorp (en klok).

I Götstorp i Skirö socken bodde en bonde, som hette

Anders Magnus.

Han kunde ensam kastrera en tjur som inte femtio man tordes på. Han bara strök tjuren på ryggen, så skebbade denne ut med benen, och Anders-Magnus kastrerade honom.

Han kunde också skära ornar.

Och han kunde stämma blod. Om någon högg sig eller skar sig, och Anders Magnus lade handen på honom, så stannade blodet med detsamma.

På senare tiden i sitt liv blev Anders-Magnus gudfruktig.

När han blev sjuk, ville han tala med pastor Henriks i Nye.

Anders-Magnus talade om, hur det var med den där konsten

6
och frågade om det var någon synd.

Pastor Henriks svarade, att om det var som Anders-Magnus sagt, så kunde det inte vara synd.

Anders-Magnus hade sedan talat med meddelaren.

Han hade lärt konsten av sin fader, och han ville, medan han levde, lära bort den till någon annan. Men det var så, att sen han lärt någon annan den, så kunde han inte själv begagna den.

Så hade han till meddelaren överlämnat denna sin förmåga.

Meddelaren hade dock endast någon enda gång använt den.

Han ville inte bli ansedd såsom någon trollkarl.

På meddelarens fråga, om han ville omtala sin hemlighet, gav han ett avböjande svar.

Meddelaren betonade, att den ifrågavarande kraften icke vore av ondo.

Våra fäder ha haft mycken vetenskap, som vi aldrig når trots all upplysning.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Lantbrukaren N.L.Ståhlgren,
Alsheda.

Sjörå eller sjöjungfru. (Sägen.)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Meddelarens far och farfar voro fiskare, och de hade fisket på Salshult.

De hade dåligt med kost. Så skulle de ut och nättja på Galtasjön vid Salshult en natt.

De fick lite fisk. Frampå natten gingo de opp och skulle tända eld och koka fisk.

Det var vid sjön en mosse som de kallade Lobergs trädgård.

När det började koka -de hade lagt i några fiskar i klampen, de hade med sig - rätt som det såg till, stod där ett nacket fruntimmer vid elden och värmdes sig, troligen ett sjörå eller en sjöjungfru.

När hon vände ryggen åt elden, var hon tom bak.

När hon sen vände sig rätt, tog meddelarens farfar hett vatten och kastade mellan benen på henne.

Då skrek hon och sa', att de skällade henne emellan benen.

Då sprang hon i sjön och då gick det böljor så stora på vattnet.

I Biltingaleds backe var det skogsrå, och när denna sjöjungfrunskrek att de hade skållat henne, då skrattade det till fyra gånger i backen. Det var skogsrå som grinade åt det.

Sen när karlarna hade ätit, rodde de ut och lade ut nätet, där sjöjungfrun hade hoppat i sjön, och då fingo de övernaturligt med fisk i det läget.

Meddelarens farfar hade sagt, att han kunde dö på, att det ovan meddelade var sanning.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Meddelare Lantbrukaren N.L.Ståhlgren.
Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Käringen, som åkte med på tegellasset. (Sägen.)

När meddelaren var så där omkring tio eller elva år,

tjänade hans bror Karl Gustav å Salshult som stalldräng. En gång skulle Karl Gustav fara till Hagelsrum och hämta tegel. Så kom han hem till föräldrarna och frågade, om Nils Ludvig (meddelaren) kunde få följa med, till Hagelsrum. Och det fick han.

De foro till Hagelsrum och när de uträttat sitt ärende,

vände de hemåt.

Vägen var lång, och hästen blev trött. Vid Virserum stan-

nade de och betade. Det blev mycket mörkt. De fortsatte sen mot

Stenberga.

Häcken var full av tegel, utom framtill. så det fanns ett

litet tomrum. Karl Gustav satt på teglet och hade fötterna nere i

detta tomrum. Meddelaren satt där mellan broderns knä, och han som-

nade.

Bäst det var klände brodern honom med knäna. "Ser du något?"

sade han.

Då reste meddelaren på sig. Då satt där bak på längdan,
efter vad han kunde se, en stor svart käring med en schal på sig.

Karl Gustav var inte rädd, han var så van vid sänt där.

"Det är de där stenfatakäringarna, som jag aldrig får
va' i fred för," sade han.

Då skrattade det till nere i mossen. så det hördes
lång väg.

Men käringen hon satt kvar.

"Den här skiten får vi köra på, tills vi kommer till
Stenberga kyrka", sade Karl Gustav.

När de kom till kyrkan. steg käringen av och "gick" in
genom kyrkporten och nedåt sakristian. Då blev lasset med ens så
lätt.

acc 845

15

15

Sm. Östra härad. Uppvecklare Gottfrid Wagnér.
Meddelare Lantbrukaren N.L. Ståhlgren,
Alsheda.

Stenbergas socken.

Fiskaren, som trodde att han sett en huvudlös gubbe. (Sägen.)

Det var en gammal fiskare i Salshult, som hette Johansson.

En kväll kom han in i meddelarens föräldrahem.

"Sitt du, Anna-Greta har väl något att sticka för dig!"

sade husfadern.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Men den besökande ville inte dröja kvar.

Han skulle gå till Pongavränga (Nyelund). De sålde snus

och polkagrisar där. Det var en som de kallade Bagga-Masse. De sa',

att han hade en krokig tumme, för att han tråkat snus i dosorna.

!

Om några minuter kom han tillbaka, Johansson, och då var han så oppskrämd och andfådd.

Då sa' han: "Det stod en karl nere vid vägen. Han hade en vit mössa, och när jag hälsade, tog han av sig huvudet!"

Då följde meddelarens far med honom till det ställe, där han sett gubben. När de kommo dit, stod där en granbuske. Det låg mycket snö på träden där. Så hade det också varit på den ifrågavarande granbusken, och så hade det hänt så, att snön fallit av den.

16 845

16

just när fiskaren gick där förbi.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Lantbrukaren N.L.Ståhlgren,
Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Svahn, en klök.

Det var en gubbe i Stenbergas, som hette Svahn. Han hade varit med och gått över Ålands hav.

En gång var han i meddelarens föräldrahem. Meddelarens mor skulle gå med mat till mannen, som var ute på arbete.

Innan hon gick sade hon: "Jag har en ko, som skall kalva."

"Du behöver (bör) inte bli länge. När du kommer hem, har du en svart tjurkalv", sade gubben.

När hon sedan kom tillbaka, var det som han sagt.

- - - -

En gång när meddelaren var pojke, hade han blodstörtning. Blodet kom genom näsan. Det droppade i tre dygn, sen rann det.

Modern skickade en annan av sina pojkar till Svahn.

"Tag denna med dig", sade hon och lämnade pojken en näsduk.

När pojken kom in till Svahn, sade denne: "Skynda dig, pojke,

den andre håller på att dö!"

Då lämnade pojken näsduken. Svahn tog den och vecklade ihop

den.

Blodflödet stannade helt plötsligt. Det var som om de hade klippt av en tråd. Modern sade då: "Nu är han hos Svahn."

"Vad skall man tro, Det är vetenskap som vår tids kloke inte kan fatta med sitt förnuft.